

Солнцев М.І.

Зозульов О.В.,

канд. економ. наук, професор
ORCID ID: 0000-0001-7087-2080

Національний технічний університет України
«Київський політехнічний інститут імені Ігоря Сікорського»

РИНОК ТЕХНІЧНИХ ВИПРОБУВАНЬ ТА ДОСЛІДЖЕНЬ ОБ'ЄКТІВ ПІДВИЩЕНОЇ НЕБЕЗПЕКИ: СТАН, ТЕНДЕНЦІЇ ТА ОСОБЛИВОСТІ МАРКЕТИНГОВОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

THE MARKET OF TECHNICAL TESTS AND RESEARCHES OF HIGH-DANGER OBJECTS: STATE, TRENDS AND FEATURES OF MARKETING ACTIVITY

В статті наведено стан ринку проаналізовано основні тенденції розвитку та особливості проведення маркетингової діяльності на ринку технічних випробувань та досліджень об'єктів підвищеної небезпеки. Наведено процес надання послуги, бар'єри, що впливають на ринок та генезис попиту. Визначено динаміку та етап життєвого циклу. Виявлено фактори, які впливають на ринок, до яких відносяться: зміна регламентів, децентралізація, зміна динаміки ринку нового будівництва та промислового виробництва, промислова демографія та інші. Визначено основних споживачів, шляхом сегментування ринку, цілі компаній-замовників та мотиваційне поле осіб, що приймають рішення. Детерміновано та проаналізовано конкурентів на ринку. Розраховано абсолютні частки ринку підприємств, що працюють на ринку, наведено характеристику ринку з точки зору теперішнього та майбутнього стану конкуренції, проведено ступеневий аналіз конкуренції та розроблено карти стратегічних груп. На основі проаналізованих детермінант, зроблено висновки щодо загального стану ринку технічних випробувань та досліджень об'єктів підвищеної небезпеки та особливостей маркетингової діяльності на ньому.

Ключові слова: технічні випробування та дослідження об'єктів підвищеної небезпеки, маркетинг.

The article describes the state of the market and analyses the main tendencies of development and peculiarities of marketing activity in the market of technical tests and researches of high-danger objects. The process of providing services, barriers affecting the market and the genesis of demand are presented. The dynamics and stage of the life cycle are determined. The factors that affect the market are identified, such as: changes in regulations, decentralization, changes in the dynamics of the new construction and industrial market, industrial demography, and others. The main consumers are identified, by segmentation of the market, the goals of the customer companies and the motivation field of decision makers. Determined and analysed competitors in the market. The absolute shares of the market of enterprises operating on the market are calculated, the characteristics of the market are presented from the point of view of the present and future state of competition, a step-by-step analysis of competition was conducted, and maps of strategic groups were developed. On the basis of the analysed determinants, conclusions about the general state of the market of technical tests and researches of high-danger objects and the peculiarities of marketing activity on it. are made.

Keywords: technical tests and researches of high-danger objects, marketing.

Вступ. Однією з важливих складових промислового ринка є ринок промислових послуг. Одним із специфічних і активно розвиваючих ринків є ринок технічних випробувань та досліджень об'єктів підвищеної небезпеки, де компаніями надаються наступні послуги: повний або частковий технічний огляд – комплекс випробування, які проводяться для технічних об'єктів підвищеної небезпеки (самохідні крани, мостові, баштові крани і т.д.); технічне діагностування – процес виявлення і вивчення технічного стану об'єкту; експертиза технічної документації – процес виявлення і порівняння реальних технічних характеристик об'єктів із зазначеними у технічному паспорті. Компанії, які працюють на даному ринку на основі дозволі та сертифікатів, наданих Національним агентством з акредитації України, проводять технічні випробування та дослідження об'єктів підвищеної небезпеки. Результатом випробувань та досліджень є висновок, який дає право на використання цих об'єктів у виробничо-господарській діяльності.

Маркетингом послуг займалися наступні автори: Маркова В.Д., Пащук О.В., Кубишина Н.С. Питання промислового маркетингу досліджували: Зозульов О.В., Старостіна А.О., Чернишова А.М. Проте дослідженням стану та особливостей ринку технічних випробувань та досліджень об'єктів підвищеної небезпеки вони не займалися, що робить дану тему вкрай актуальною.

Постановка завдання. *Метою статті* є аналіз маркетингових особливостей, економічних відносин суб'єктів, теперішній стан та динаміка ринку технічних випробувань та досліджень об'єктів підвищеної небезпеки та визначення особливостей маркетингової діяльності на цій основі.

Методологія. Теоретико-методологічною основою проведеного дослідження стали загальнонаукові методи наукового пізнання: монографічний, системний підхід, методи аналізу й синтезу та маркетинговий інструментарій дослідження кон'юнктури ринку.

Результати дослідження. Технічні випробування та дослідження об'єктів підвищеної небезпеки – це комплекс заходів (випробувань, діагностик, перевірок), які проводяться для продовження нормативного строку експлуатації об'єктів підвищеної небезпеки. Саме від правильності вибору комплексу випробувань залежить якість наданої послуги. В результаті проведення всіх необхідних заходів, видається дозвіл компанією, що і є підставою для експлуатації об'єктів підвищеної небезпеки.

До об'єктів підвищеної небезпеки, в рамках даного ринку, відносять вантажно-підіймальні споруди – козлові, баштанові, мостові, самохідні крани, крани-балки.

З метою виявлення маркетингової специфіки ринку технічних випробувань та досліджень, використаємо процесний підхід для аналізу процесу надання таких послуг. Основні етапи такого процесу наведені на рис. 1.

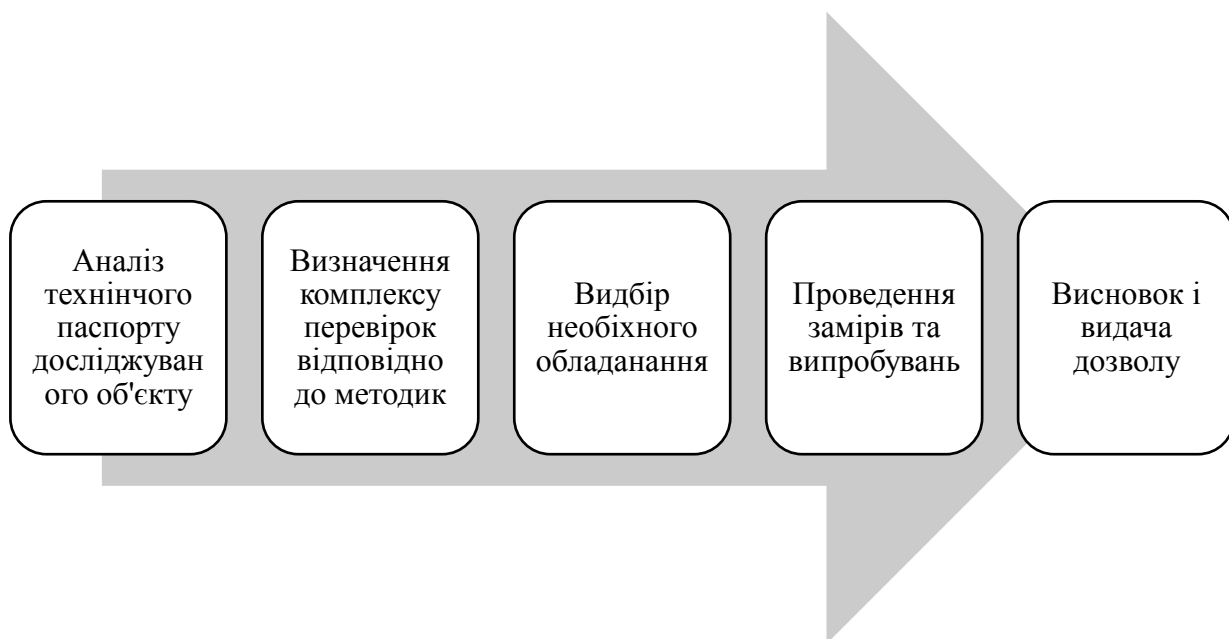

Рисунок 1 – Процес надання послуг технічних випробувань та досліджень об'єктів підвищеної небезпеки

Таким чином ми бачимо, що послуги на даному ринку характеризується, з одного боку, нематеріальністю, невідчутністю, невіддільністю, але існує певне уречевлення цієї послуги, оскільки вона вимагає виконання певних робіт, результатом яких є документ, що дає право на проведення господарської та виробничої діяльності.

Надання послуги з технічних випробувань та досліджень об'єктів підвищеної небезпеки відбувається у маркетинговому середовищі, де визначальною складовою зокрема є правове середовище, яке впливає на компанії, що надають і отримую послуги. Для роботи на ринку необхідно провести атестацію експертів та калібровку приладів, необхідних в процесі проведення випробувань та досліджень, що відображено на рис. 2.

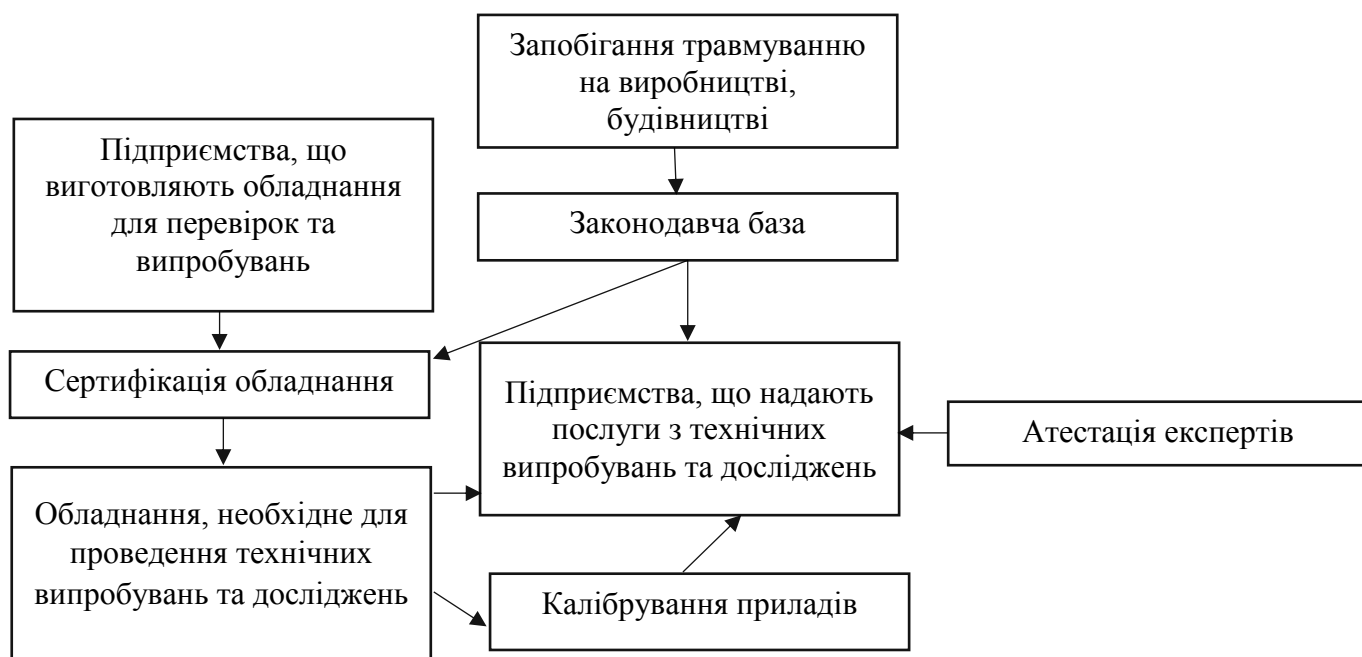

Рисунок 2 – Зовнішній вплив на підприємства, які надають послуги з технічних випробувань та досліджень об'єктів підвищеної небезпеки

Для аналізу особливостей маркетингової діяльності, прогнозування попиту на даному ринку, нам необхідно розглянути генезу. На рис. 3 ми бачимо, що основними споживачами є нове будівництво та промислове виробництво.

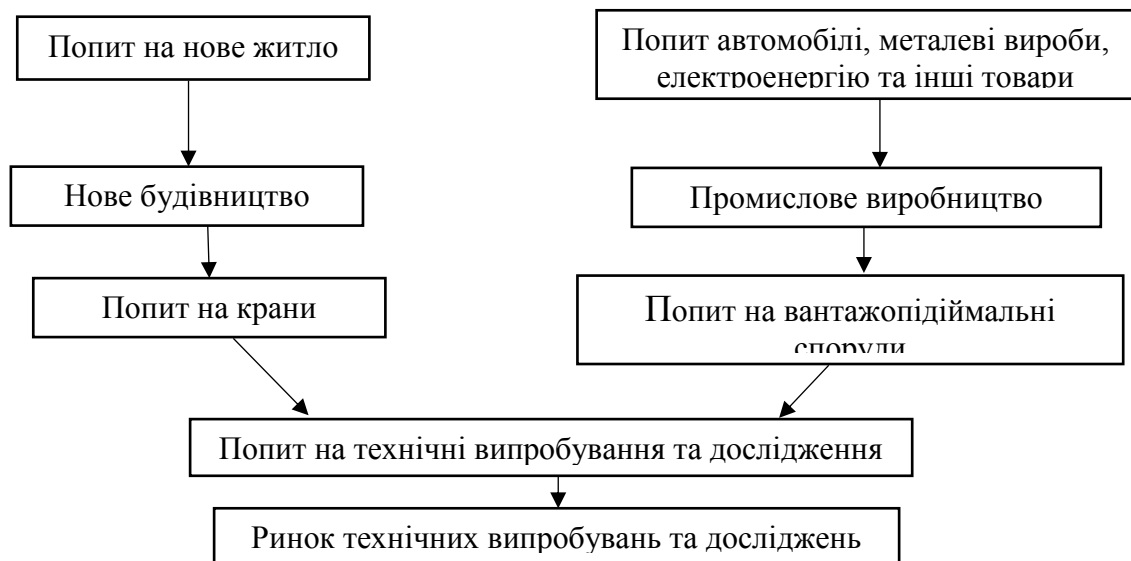

Рисунок 3 – Генезис попиту на ринку технічних випробувань

Для аналізу стану і динаміки ринку технічних випробувань та досліджень об'єктів підвищеної небезпеки проводимо дослідження продажів трьох найбільших компаній (рис. 4).

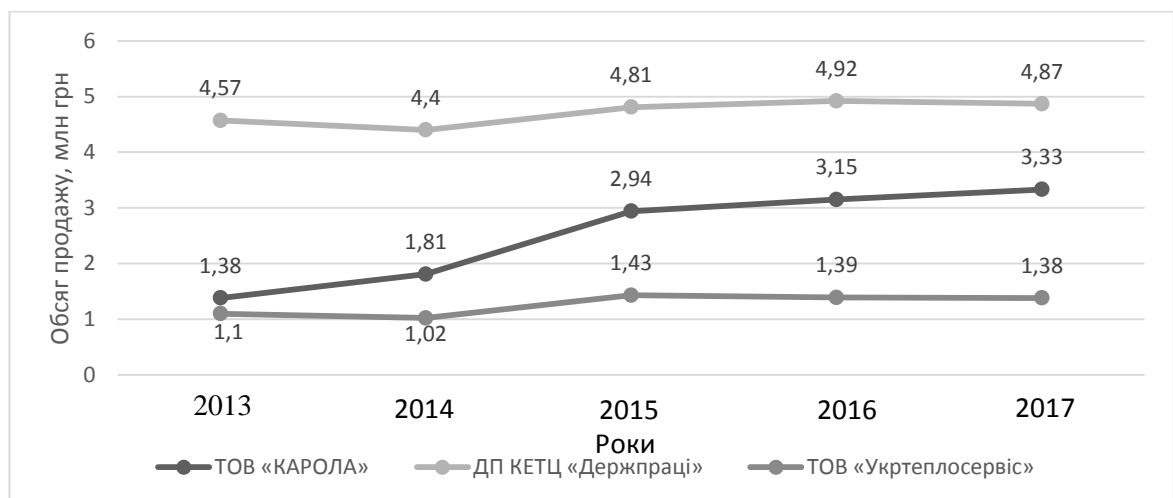

Рисунок 4 – Динаміка ринку технічних випробувань та досліджень об'єктів підвищеної небезпеки

Відповідно до законодавства (незмінне), технології надання послуг (технологічне зміщення) та особливостей попиту на промисловому ринку (вторинність), , технічні випробування та дослідження об'єктів підвищеної небезпеки знаходяться на етапі зрілості.

Виходячи з наведеного на рис. 3, проаналізуємо передумови формування попиту на основі аналізу попиту на житло та продукти промислового виробництва.

Зміна технічних регламентів (збільшення кількості випробувань для одного об'єкту), це означає, що до випробувань, які необхідно обов'язково проводити, додається наступні: виміри товщини шару фарби,

ультразвукові дослідження, неруйнівний контроль. Даний фактор підтверджується змінами до закону України «Про охорону праці» № 2249-VIII від 19.12.2017 [5].

Зміна нормативного законодавства (відміна повного технічного огляду деяких технічних об'єктів) негативно вплине на прибутки компанії. Дана зміна впливатиме на попит та пропозицію, при цьому потрібно буде отримувати нові дозволи та сертифікати для нових видів робіт [5].

Посилення державного контролю в Києві та області. Загроза полягає у тому, що збільшиться кількість перевірок, що зменшить продуктивність праці на ринку. Джерело – внутрішня інформація, отримана від експерту ринку.

Зміна політики розподілу державного бюджету (фінансова децентралізація). Ефективне місцеве самоврядування та забезпечення ним поступового соціально-економічного розвитку відповідних територій має супроводжуватися збільшенням ресурсної та фінансової бази. Децентралізовані повноваження мають бути забезпечені відповідним ресурсом для якісного виконання. Можливість полягає у збільшеному фінансуванні регіональних промислових підприємств. Джерело – Офіс Реформ, консультативно-дорадчий орган Кабінету Міністрів України.

Рівень інфляції зменшується. Рівень інфляції впливає на процеси у середині країни, а саме зменшення цього показника активізує виробництво в середині країни, що є можливістю, оскільки попит на даних ринках є вторинним для попиту на технічні випробування об'єкті підвищеної небезпеки. Напрямок впливу – попит та пропозиція. Джерело – за даними сайту <http://www.ukrstat.gov.ua/> рівень інфляції в Україні становив: 2015р. – 43,3%, 2016р. – 12,4%, 2017р. – 13,7%, січень 2018р. – 1,5% (за той самий період в минулому році – 1,1 %), лютий 2018р. – 0,9% (за той самий період в минулому році – 1 %), березень 2018р. – 1,1% (за той самий період в минулому році – 1,8 %), квітень 2018р. – 0,9% (за той самий період в минулому році – 0,8 %) – все це вказує на загальну тенденцію до зменшення рівня інфляції [4].

Зменшення темпів приросту будівельного ринку. Також варто врахувати кількість нових квадратних метрів та квартир було введено в експлуатацію. Даний показник чітко відображає вторинність попиту. Дані взяті з сайту Державної статистики України/ та, для кращого розуміння динаміки, продемонстровані у вигляді графіку [4] (див. рис. 5).

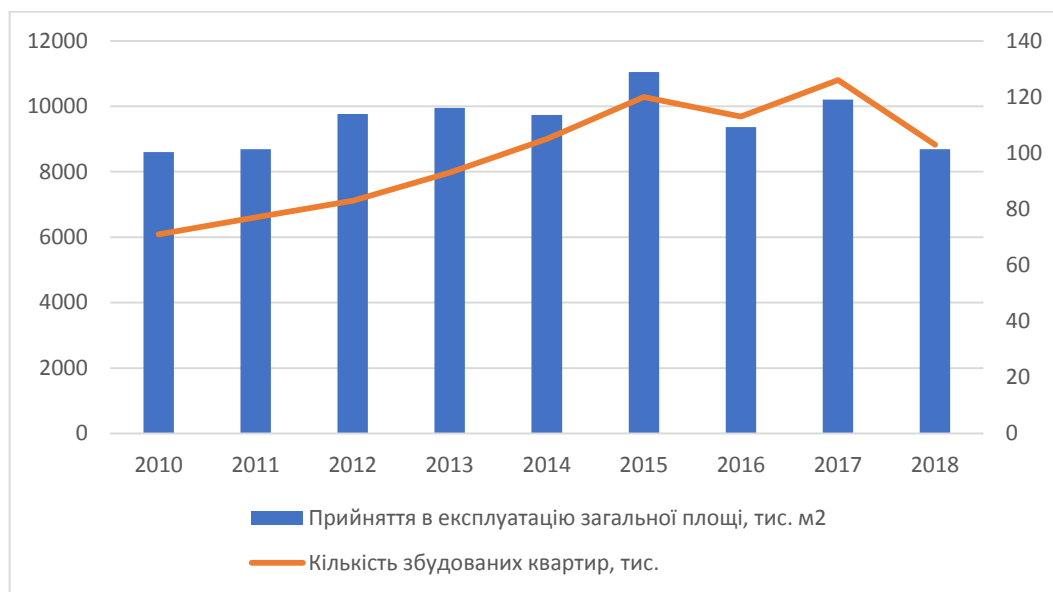

Рисунок 5 – Динаміка ринку нового будівництва

Платоспроможність промислового споживача (компанії, які потребують послуги з технічних випробувань та досліджень) зменшився на 5% за останні три роки, що є загрозою, оскільки, якщо споживачі не матимуть достатню кількість фінансових ресурсів, то вони будуть орієнтуватись не на якість послуги, а не на її ціну, нестача грошових фондів на проведення якісного обов'язкового технічного огляду приведе до санації підприємства-замовника, що зменшить попит і пропозицію на ринку. Джерело – дані надані експертом ринку технічних випробувань та досліджень об'єктів підвищеної небезпеки.

Зменшення індексу промислового виробництва за два роки, (див. рис. 6. Все це впливає на попит. Джерело – сайт Міністерства Фінансів.

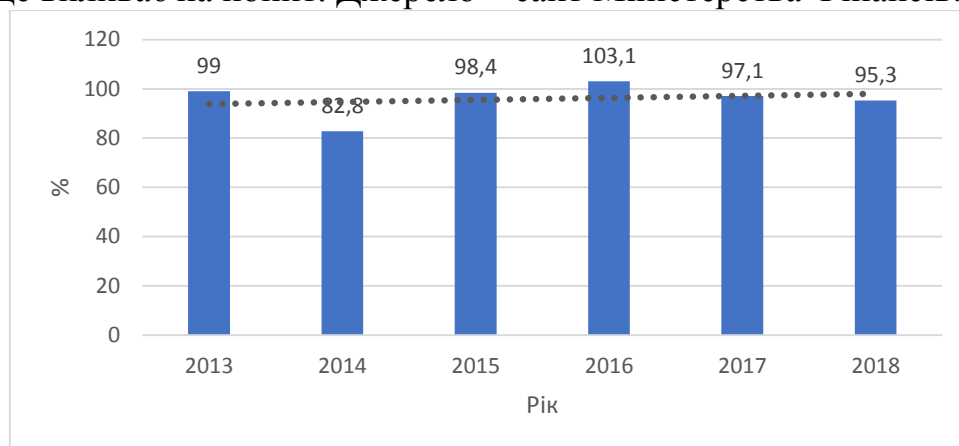

Рисунок 6 – Динаміка промислового виробництва

Розглянемо промислове виробництво по галузям, оскільки технічні випробування і дослідження об'єктів підвищеної небезпеки, які проводяться на досліджуваному ринку, надаються тільки певним галузям (див. табл. 1). В деяких сферах окремо не виділено окремі підгалузі, оскільки це недоцільно, занадто низькі об'єми продажу [4].

Таблиця 1 – Індекс промислового виробництва за всіма видами промислового виробництва

Види промислового виробництва	2019		2018	2017	2016
	січень	лютий			
Вся промисловість	86,2	98,1	95,3	97,1	103,1
Видобувна промисловість	95,7	93,3	100,3	94,4	100,7
Видобуток вугілля	94,5	91,3	105,5	86,4	101,5
Видобування нафти та газу	99,9	90,9	104,4	98,6	98,4
Видобування металевих руд	96,7	92,9	99,3	96,5	99,6
Інші корисні копалини	76,0	115,7	82,4	91,6	113,1
Переробна промисловість	79,5	104,1	90,2	101,4	102,5
Виробництво харчових продуктів	81,1	97,7	94,0	94,1	117,4
Виробництво напоїв	80,8	105,8	89,2	98,2	89,6
Виробництво тютюнових виробів	37,3	133,0	108,2	85,2	99,8
Текстильне виробництво	83,5	105,3	86,7	107,2	101,9
Виробництво одягу	85,1	107,1	83,9	95,0	100,6
Вироби зі шкіри та інших матеріалів	90,1	107,8	77,7	95,3	95,8
Вироби з деревини (окрім меблів)	88,8	111,0	100,6	96,4	104,5
Виробництво паперу	84,2	104,2	90,1	104,9	89,3
Поліграфічна діяльність	66,3	79,7	114,0	97,1	88,2
Виробництво коксу і нафтопродуктів	95,6	92,1	99,5	92,5	100,8
Виробництво хімічної продукції	79,0	104,2	93,3	134,4	90,2
Виробництво медикаментів	82,9	114,6	99,2	108,5	100,7
Вироби гумові та пластмасові	75,8	116,1	84,8	94,1	101,9
Інша неметалічна продукція	71,7	125,4	93,5	102,9	100,1
Металургія	101,3	89,4	88,1	98,8	99,6
Готові металеві вироби	89,4	110,8	93,5	101,7	95,0
Виробництво меблів	76,8	109,5	95,4	104,1	101,5
Виробництво іншої продукції	89,6	116,5	115,4	116,8	99,7
Ремонтні та монтажні роботи	50,9	107,1	85,9	98,7	93,7
Машинобудування	78,0	109,8	81,1	112,2	101,5
Комп'ютери, електроніка, оптика	55,3	131,9	56,1	142,9	144,7
Електротехнічне обладнання	69,0	142,3	51,7	107,8	99,5
Виробництво механізмів і обладнання	78,0	103,0	92,0	110,6	99,0
Виробництво автотранспортних засобів	86,0	103,5	88,7	108,2	78,2
Виробництво інших транспортних засобів	86,0	106,7	92,9	111,0	109,9
Постачання електроенергії, газу, пара	97,1	86,2	109,9	85,2	109,5
Виробництво та розподілення електроенергії	96,4	86,9	109,8	86,2	108,2
Виробництво та розподілення газу	105,9	79,4	108,7	-	-

Для кращої візуалізації та для більш простого процесу прийняття рішення, зобразимо динаміку найбільш важливих підгалузей (див. рис. 7).

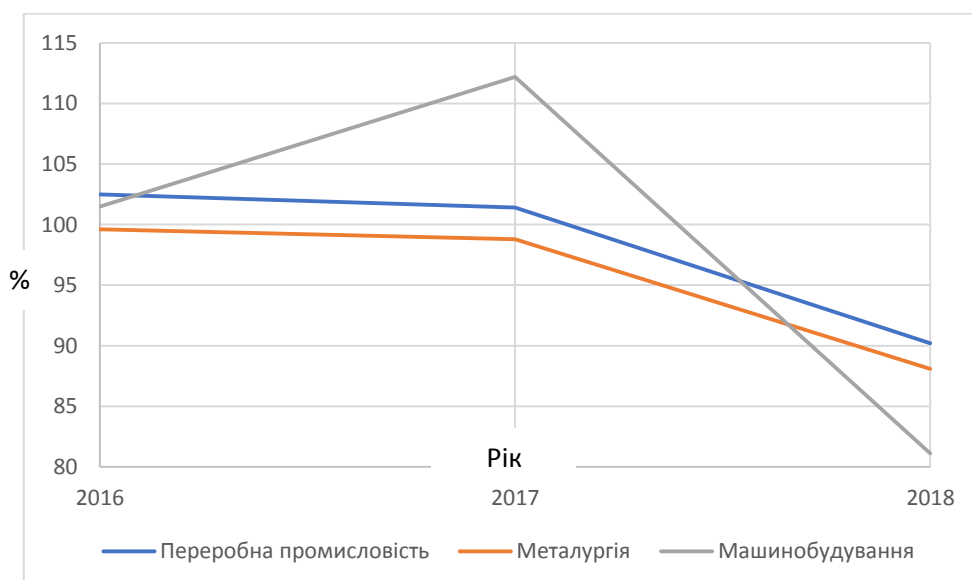

Рисунок 7 – Динаміка основних видів промислового виробництва

Аналізуючи вище наведену інформацію, можна стверджувати, що темпи зростання промислового виробництва зменшуються загалом і в важливих галузях для ринку технічних випробувань та досліджень об'єктів підвищеної небезпеки.

Еміграція висококваліфікованих технічних експертів за три роки склала 20%, тобто саме висококваліфіковані технічні експерти шукають більш кращі умови роботи в інших регіонах. Кваліфіковані працівники є основою для виконання якісної роботи, але останніми роками спостерігається висока еміграція висококваліфікованих працівників закордон, що несе високу загрозу втрати технічних експертів високого рівня, що безумовно вплине на якість конкретного середовища. Дана зміна впровадить нову статтю видатків підприємства – навчання нових працівників. Також підприємству варто створювати кращі умови праці, ніж в інших регіонах. Джерело – дані надані експертом ринку технічних випробувань та досліджень об'єктів підвищеної небезпеки [4].

Розглянемо нове будівництво по регіонах, виявимо регіони, які мають позитивну динаміку (див. табл. 2).

Таблиця 2 – Прийняття в експлуатацію житла (нове будівництво) по регіонах

Регіон (область)	2018	2017	2016
Вінницька	223899	303931	313330,9
Волинська	371290	308508	321697,6
Дніпропетровська	283525	319807	227945,1
Донецька	40584	38284	41165,59
Житомирська	146281	124249	123630,8
Закарпатська	428736	367774	298034
Запорізька	68246	88624	100366,9
Івано-Франківська	404164	522742	396617,6
Київська	1541015	1719101	1933747
Кіровоградська	48028	40728	39350,72
Луганська	15975	14578	4173,49
Львівська	897323	888877	753285,6

Миколаївська	51302	51757	74044,35
Одеська	567842	683491	543315,6
Полтавська	202547	205648	120051,4
Рівненська	319285	359910	282948,1
Сумська	96886	91622	93683,03
Тернопільська	261055	244446	203197
Харківська	528854	347831	363459,8
Херсонська	95067	59502	70920,14
Хмельницька	324952	334836	374536,9
Черкаська	131273	133272	94788,05
Чернівецька	287520	187040	200257
Чернігівська	97853	118525	94744,2
м.Київ	1255854	1662363	1272866

Отже, бачимо що існують області, де темпи зростають, найбільш високі темпи у найтемніших комірках. Тому, все ж таки, можна вижити такий фактор – зростання темпів будівництва в 16/25 регіонах. Це все збільшує попит на досліджувані послуги.

Важливим моментом аналізу стану ринку є визначення споживачів.

Для ефективної роботи на ринку потрібно розуміти цілі та мотивації суб'єктів, які включені в системи економічних відносини. Аналіз виробничо-економічних потреб споживачів, психології осіб, що приймають рішення дозволив систематизувати основні елементи системи мотивації, які наведені в таблиці 3 і 4.

Таблиця 3 – Опис цілей організації-споживачів

Цілі	Способи досягнення	Елементи комплексу маркетингу
Отримання права на господарську діяльність	Вибір перевіреного підприємства та відповідний контроль	Товар (добросовісне проведення всіх випробувань й досліджень та видача дозволу)
Уникнення штрафних санкцій та кримінальної відповідальності	Якісно надана послуга: проведення усіх випробувань та досліджень	Товар (використання сучасного обладнання для збільшення точності випробувань та надання висновку)
Відповідність існуючому бюджету	Вибір підприємство з доступною ціною	Ціна (система знижок)
Економія часу	Пошук підприємства за найменшою затратою часу, але з відповідною якістю	Товар, місце (регіональне розташування виконавця)
Обізнаність на ринку	Використання та пошук інформації про підприємства, що працюють на ринку	Просування, місце (доступна інформація про підприємство)
Продовження терміну експлуатації об'єкту	Отримання дозволу	Товар (сертифікація підприємства та наявність дозволів)
Стабільність	Співпраця протягом багатьох років на вигідних умовах	Товар, ціна (стабільна якість та ціна)

Таблиця 4 – Мотиваційне поле ОПР

Мотив	Потреба	Елементи комплексу маркетингу
Зменшення ризику втрати робочого місця	Пошук надійного партнера з приємними умовами	Товар, ціна (дійсний дозвіл)
Економія часу	Збільшити ефективність роботи з партнером	Місце (географічна прив'язка)
Довіра	Порядність компанії, яка надає послуги	Товар (грамотність висновку)

Критерії сегментування для ринку технічних випробувань та досліджень наведені в таблиці 5. Всі ці критерії впливають на комплекс маркетингу, оскільки галузі мають різні об'єкти підвищеної небезпеки, співпраця з державними підприємствами кардинально відрізняється від співпраці з приватними, а географічний вектор впливає на місце надання послуги.

Таблиця 5 – Критерії сегментування ринку технічних випробувань та досліджень

№ п/п	Змінна сегментування	Значення змінної сегментування	Відмінності в ринковій поведінці
1	Галузева	Будівництво	Найбільше замовлень на діагностику баштових та самохідних кранів.
		Промисловість	Потребують діагностику інших вантажопідіймальних споруд (мостові, козлові крани).
2	Форма власності	Приватна	Замовлення відбувається по попередній домовленості, таким чином враховуються всі нюанси.
		Державна	Замовлення відбуваються на тендерній основі.
3	Географічне охоплення	Місцеві підприємства	Зазвичай працюють з місцевими підприємствами.
		Регіональні	Потребують більш досвідчених партнерів.
		Національні	Довгострокові партнерські взаємовідносини з великими підприємствами.

Промислові замовники мають свої потреби, тому важливою частиною роботи є виділення сегментів, задля кращого розуміння потреб споживача та більш детального вивчення особливостей кожного сегменту, що дасть змогу посилити конкурентні переваги за рахунок фокусування на конкретні потреби замовника. Отже, поєднавши всі критерії сегментування отримуємо 12 сегментів.

Важливим аспектом аналізу ринку є опис конкурентів на ринку та стан конкуренції. На ринку технічних випробувань та досліджень працює 86 підприємств у місті Києві та області (джерело отриманої інформації – Украо) [6]. Але структуру розподілу частки ринку така, що 9 підприємств займають 91% частки ринку (див. рис. 8).

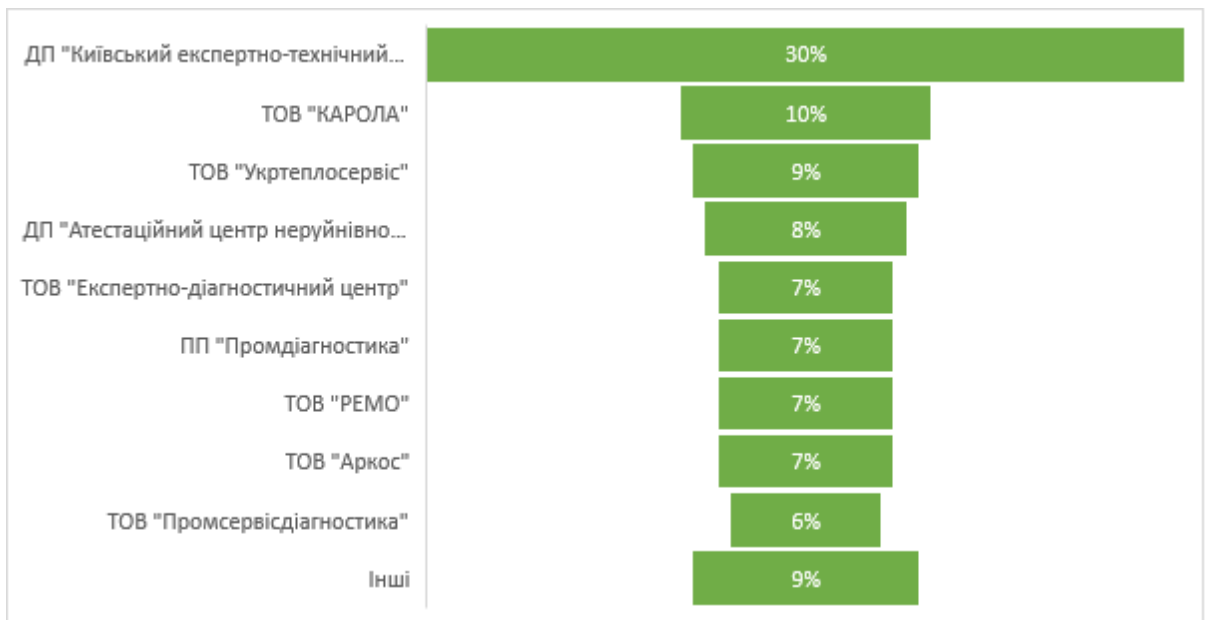

Рисунок 8 – Конкуренція на ринку технічних випробувань та досліджень (розраховано на основі даних з сайту Украо [6])

Після аналізу кон'юнктури ринку (співвідношення попиту та пропозиції), проаналізуємо конкуренцію на ринку. Більш детальна характеристика ринку зображена в таблиці 6.

Таблиця 6 – Характеристика ринку технічних випробувань та досліджень

Показники стану ринку технічних випробувань та досліджень	Поточне значення	Прогнозне значення	Поточні темпи приросту	Прогнозовані темпи приросту
Кількість найбільших компаній за часткою ринку	9	11	2 на рік	1 на рік
Частка іноземних компаній	0%	3%	0% на рік	3% на рік
Індекс монополізації ринку	1483	1452	-0,2%	1 % на рік
Сукупна сума витрат на маркетинг всіма учасниками	50000 грн.	200000 грн.	2% на рік	70% за 2 роки
Обсяги послуг, наданих національними компаніями	3800	4000	3% на рік	5% на рік
Середня норма рентабельності в галузі	7-8%	8-9%	1% на рік	3% на рік

Проаналізувавши дану таблицю, можна дійти до висновку, що ринок помірно-концентрований, на ньому працюють лише вітчизняні виробники, але динаміка є несприятливою, оскільки зростає кількість конкурентів, а і відповідно витрати також.

Для аналізу стану конкуренції на галузевих ринках можуть використовуватися карти стратегічних груп. В якості осей даної схеми

вибираються основні показники, які обумовлюють структуру ринку і конкурентоспроможність підприємства на ньому. Для ринку технічних випробувань та досліджень об'єктів підвищеної небезпеки такими показниками є асортимент (саме кількість дозволів на ведення робіт з підвищеною небезпекою є ядром конкурентоспроможності) та якість (чи будуть проведенні всі необхідні випробування). (див. рис. 8).

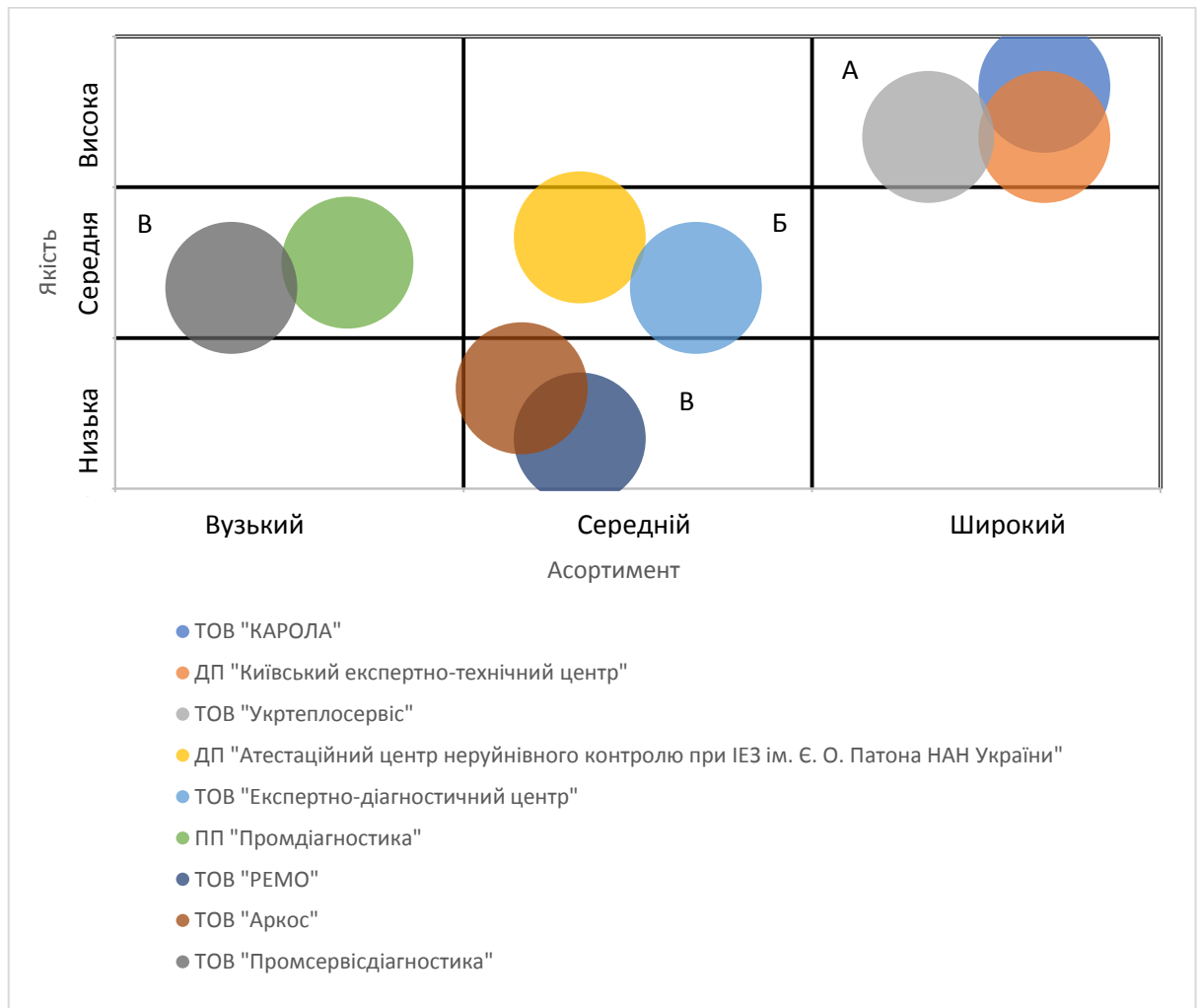

Рисунок 8 – Карта стратегічних груп для ринку технічних випробувань та досліджень об'єктів підвищеної небезпеки (якість)

Отже, чітко видно, що ринок технічних випробувань та досліджень об'єктів підвищеної небезпеки має три групи конкурентів.

Щодо бар'єрів входу на ринок, то вони високі (не дивлячись навіть на показник монополізації): наявність дозволів на виконання робіт, наявність людських ресурсів – висококваліфікованих технічних експертів, дороге обладнання, необхідне для виконання робіт.

Більш детальніший аналіз конкуренції допоможе оцінити реакцію і характер впливу змін на підприємство. Для проведення такого аналізу використовуємо ступеневий аналіз конкуренції на ринку [2]. (див. табл. 7)

Таблиця 7 – Ступеневий аналіз конкуренції на ринку

Особливості конкурентного середовища	В чому проявляється дана характеристика	Вплив на діяльність підприємства
Тип бізнесу – регіональний бізнес	Основний ринок, на якому працює підприємство – це ринок м. Києва і Київської області.	Відповідність українським, державним стандартам.
За рівнем конкурентної боротьби – локальний	Конкуренція між компаніями, які працюють у місті Києві та області.	Якісне виконання робіт: повне обстеження та діагностування.
За галузевою ознакою – міжгалузева	Компанія надає послуги різним галузям: будівництво, машинобудування, металообробка і т. д.	Закупівля різних видів обладнання, отримання дозволів на вид робіт, атестація технічних експертів.
За видом конкуренції – товарно-видова	Конкуренція між регламентованими послугами – технічні обстеження та контроль	Постійне технологічне оновлення обладнання, вихід на нові ринки, розширення номенклатури.
За характером конкурентної боротьби – нецінова	Головний метод конкурентної боротьби – покращення нецінових характеристик послуги: процес виконання робіт та надання дозволу	Ведення нецінової конкурентної боротьби. Постійне покращення процесу надання послуги.
За інтенсивністю конкуренції – не марочна	Роль торговельної марки не впливає на вибір замовника.	Підвищення якості послуги.

Отже, на ринку технічних випробувань і досліджень об'єктів підвищеної небезпеки спостерігаються наступні можливості: високі бар'єри будуть перешкоджати входу нових конкурентів. Щодо загроз, то велика кількість компаній на ринку, які вже працюють, розсіює увагу і не дає змогу до кінця зосередитися на реальних конкурентах. Бачимо, що нівелювати загрозу можна шляхом виходу на нові регіональні ринки і при цьому компанія не втратить наявні можливості.

Висновки. Проведений аналіз дозволив сформулювати висновки щодо маркетингової особливості ринку технічних випробувань і досліджень об'єктів підвищеної небезпеки з точки зору попиту та пропозиції. Отримано наступні особливості, які необхідно врахувати при веденні маркетингової діяльності:

- ринок знаходиться на етапі зрілості;
- попит обумовлено фазою економічного розвитку в країні, в силу вторинності промислових послуг;
- останніми роками відбувається позитивна динаміка;
- відбуваються структурні зміни в попиті;
- існують бар'єри, пов'язані з необхідністю сертифікації, які потребують капіталовкладень;
- попит на ринку є географічно-неоднорідним;
- основним генераторами попиту на ринку є будівництво, переробна промисловість, металургія та машинобудування;

- з точки зору евристичного правила, встановленого М. Портером (абсолютна частка 3 найбільших компаній <40%) ринок не є фрагментованим;
- попит є нееластичним;
- важкість прийняття рішення про купівлю через невідчутність послуги, яка нівелюється виданим дозволом.

Наукова новизна отриманих результатів полягає в тому, що в роботі проведено аналіз маркетингових особливостей економічних відносин суб'єктів, визначено теперішній стан та динаміка ринку технічних випробувань та досліджень об'єктів підвищеної небезпеки В статті досліджено специфіку послуги, генезис попиту, визначено фактори маркетингового середовища, проаналізовано споживачів та конкуренцію на ринку.

Метою подальших досліджень може бути оновлення інформації щодо стану ринку, створення моделей, які краще демонструють функціонування ринку, пошук шляхів зростання на даному ринку.

Література:

1. Зозулев А.В., Солнцев С.А. Маркетинговые исследования: теория, методология, статистика: Учеб. пособие. – М.: Рыбари, К.: Знания, 2008. – 643 с.
2. Зозулев А. В. Промышленный маркетинг: стратегический аспект [Текст]: учеб. пос. / А. В. Зозулев. -Харьков Студцентр.
3. Малхотра Н.К. Маркетинговые исследования. Практическое руководство, 3-е издание.: Пер. с англ. – М.: Изд. дом «Вильямс», 2002. –960с.
4. Офіційний сайт Державної служби статистики України «Звіт про стан будівництва та промислового виробництва» – URL: http://www.ukrstat.gov.ua/operativ/operativ/ibd/vez/vez_rik06_u_bez.html
5. Офіційний портал Верховної ради України. «Про охорону праці» № 2249-VIII від 19.12.2017 – Режим доступу: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/z0244-18>.
6. Офіційний сайт АСОЦІАЦІЯ "УКРАЇНСЬКІ АКРЕДИТОВАНІ ОРГАНИ З ОЦІНКИ ВІДПОВІДНОСТІ" – УКРАО – URL: <https://ukrao.com.ua/>.
7. Офіційний сайт Національного агентства з акредитації України «Реєстр акредитованих підприємств» – URL: <https://naau.org.ua/reyestr-akreditovanix-ov/>